

A cukorbetegség földrajzi jellemzői Magyarországon

Konderák Judit¹ – Uzzoli Annamária² – Kóródi Tibor³ – Sansumné Molnár Judit³

¹Synlab Hungary Kft.

²MTA KRTK RKI

³Miskolci Egyetem

Az ENSz Egészségügyi Világszervezete (WHO) definíciója alapján az egyik meghatározó krónikus, civilizációs megbetegedés a világon a cukorbetegség (Diabetes mellitus). Világszinten ugyan nem sorolható a legfőbb halálokok közé – összes halálozás 2%-áért felelős –, de az egyéb halálokok (pl. kardiovaszkuláris), a rokkantság és egyéb súlyos betegségek (pl. vese-elégtelenség, vakság) fő rizikófaktora. A WHO előrejelzései alapján rövid- és középtávon is egyre inkább meghatározó globális betegségről van szó, amely már nem csak a fejlett országok lakosságát érinti, hanem egyre inkább a feltörekvő gazdaságok népességét is sújtja.

Magyarországon a cukorbetegség morbiditási arányszáma 7%, amely jelentős mértékben megterheli az egészségügyi ellátást: a cukorbeteg-ellátás magas költségei fakadnak abból, hogy eleve a betegség hosszú kezelési idejű, drága gyógyszereket kell alkalmazni, ill. a szövődmények miatt magasabb szintű ellátást is igénybe vesznek a betegek. A tartós egészségromlás pedig az egyén gazdasági teljesítőképességét is csökkenti. Háziorvosi nyilvántartás alapján minden 10. lakos cukorbeteg hazánkban. Legtöbben időskorban érintettek, viszont az EU-ban egyedülálló, hogy nálunk már 40 éves kortól jelentős mértékben növekszik a cukorbetegség kialakulásának valószínűsége.

Kutatásunkban a cukorbetegség epidemiológiáját és területi jellemzőit egy hazai országos laboratóriumi hálózat adatbázisára támaszkodva vizsgáltuk. Ennek során több mint 96300 beteg 2013. évi vérvételi adatait vettük alapul, amelyben a cukorbetegség kezelésének egyik fontos laborparaméterét, az ún. HbA1c-értéket elemeztük. Segítségével megállapítható, hogy milyen volt a beteg átlagos vércukorszintje az elmúlt három hónapban, ezért a betegek negyedévente orvosi ellenőrzéseken vesznek részt. Kutatásunk legfőbb célja volt a diabétesz kiváltó okainak és az ellátás igénybevételének területi szempontok szerinti értelmezése, valamint mindezek társadalmi környezettel és életminőséggel való összefüggéseinek magyarázata. A rendelkezésre álló adatbázis demográfiai és ellátási jellemzők szerinti értékelése mellett egy esettanulmányban a háziorvosi szolgálatok gyakorlatát és annak területi különbségeit szintén vizsgáltuk.

Legfontosabb eredményeink alkalmasak az egészségügyi ellátásban jelenlegi jelen lévő anomáliák azonosítására, valamint a szakpolitikai döntéshozatal számára gyakorlatorientált javaslatok megfogalmazására.

Kulcsszavak: egészség-egyenlőtlenség, egészségföldrajz, cukorbetegség, területi különbségek,